

LBRIS

We know
books

Coordonator
Vasile Bozeșan

Autori

Vasile Bozeșan • Daniel Cârștean
Elena Dobrițoiu • Vali-Ionuț Giurge

Grile procedură civilă

Admitere INM • Magistratură • Avocatură

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Abrevieri.....	VII
Capitolul I. Principiile fundamentale ale procesului civil.....	1
Răspunsuri	4
Capitolul II. Aplicarea în timp a legii de procedură civilă.....	9
Răspunsuri	11
Capitolul III. Acțiunea civilă	16
Răspunsuri	20
Capitolul IV. Participanții la procesul civil	28
Secțiunea 1. Judecătorul. Incompatibilitatea	28
Secțiunea a 2-a. Părțile	31
Subsecțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale	31
Subsecțiunea 2. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte	32
Subsecțiunea 3. Alte persoane care pot lua parte la judecată.....	32
Subsecțiunea 4. Reprezentarea părților în judecată	39
Secțiunea a 3-a. Participarea Ministerului Public în procesul civil	41
Răspunsuri	42
Capitolul V. Competența instanțelor judecătorești.....	68
Răspunsuri	79
Capitolul VI. Actele de procedură.....	100
Secțiunea 1. Forma cererilor.....	100
Secțiunea a 2-a. Cîtarea și comunicarea actelor de procedură	101
Secțiunea a 3-a. Nulitatea actelor de procedură	104
Răspunsuri	110
Capitolul VII. Termenele procedurale	130
Răspunsuri	134
Capitolul VIII. Procedura în fața primei instanțe	140
Secțiunea 1. Sesizarea instanței de judecată (procedura prealabilă, cererea de chemare în judecată, întâmpinarea și cererea reconvențională)	140
Secțiunea a 2-a. Judecata (dispoziții generale, cercetarea procesului, excepții procesuale)	161
Secțiunea a 3-a. Probele.....	169
Secțiunea a 4-a. Dezbaterea în fond. Deliberarea și pronunțarea hotărârii	178

Secțiunea a 5-a. Incidentele procedurale	182
Secțiunea a 6-a. Hotărârile judecătorești	189
Subsecțiunea 1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii	189
Subsecțiunea 2. Efectele hotărârii judecătorești	191
Subsecțiunea 3. Achiesarea la pretenții și tranzacția	193
Subsecțiunea 4. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii	195
Subsecțiunea 5. Executarea provizorie	197
Subsecțiunea 6. Cheltuielile de judecată	198
Răspunsuri	200
Capitolul IX. Căile de atac	310
Secțiunea 1. Dispoziții generale	310
Secțiunea a 2-a. Apelul	312
Secțiunea a 3-a. Recursul	313
Secțiunea a 4-a. Contestația în anulare	315
Secțiunea a 5-a. Revizuirea	316
Răspunsuri	318
Capitolul X. Procedura necontencioasă judiciară	334
Răspunsuri	336
Capitolul XI. Executarea silită	340
Răspunsuri	349
Capitolul XII. Procedurile speciale	373
Secțiunea 1. Procedura divorțului	373
Secțiunea a 2-a. Măsurile asigurătorii și provizorii	375
Secțiunea a 3-a. Procedura partajului judiciar	376
Secțiunea a 4-a. Procedura ordonanței președințiale	378
Secțiunea a 5-a. Procedura ordonanței de plată	380
Secțiunea a 6-a. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	382
Secțiunea a 7-a. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept	384
Răspunsuri	387
Capitolul XIII. Taxele judiciare de timbru și ajutorul public judiciar	414
Secțiunea 1. Taxele judiciare de timbru	414
Secțiunea a 2-a. Ajutorul public judiciar	416
Răspunsuri	418

Capitolul I

Principiile fundamentale ale procesului civil (art. 5-23 C.proc.civ.)

1. Respectarea principiilor fundamentale ale procesului civil:

- a) revine numai părților din proces;
- b) se impune întotdeauna sub sancțiunea nulității exprese a actelor de procedură îndeplinite;
- c) trebuie asigurată pe tot parcursul procesului civil.

2. Garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil:

- a) se pot aplica numai în materie civilă;
- b) sunt asigurate și prin instituția estimării duratei cercetării procesului de către instanță;
- c) relative la celeritatea procesului nu se aplică în cauzele pentru care legea prevede în mod expres o procedură urgentă.

3. Principiul disponibilității părților în procesul civil:

- a) presupune ca obiectul și limitele procesului să fie determinate întotdeauna numai prin cererile și apărările părților;
- b) nu este respectat atunci când instanța, investită fiind numai cu o cerere privind rezoluțiunea judiciară a unui contract de vânzare, dispune și repunerea părților în situația anterioară încheierii contractului;
- c) este respectat atunci când instanța, din oficiu, obligă partea care a pierdut procesul la plata cheltuielilor judiciare către partea adversă.

4. Principiul contradictorialității:

- a) este respectat în cazul în care cererea de intervenție principală prin care intervenientul principal pretinde pentru sine, în tot sau în parte, însuși dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta se comunică numai reclamantului din cauza dedusă judecății, iar nu și părâtului;
- b) nu este respectat atunci când instanța procedează la judecarea cauzei doar în prezența uneia dintre părți, deși ambele părți au fost legal citate;
- c) impune instanței să pună în discuția părților toate aspectele de fapt sau de drept invocate în cauză.

5. În exercitarea rolului activ:

- a) dacă probele propuse de părți nu sunt suficiente pentru aflarea adevărului, judecătorul este obligat să dispună din oficiu administrarea probelor pe care le consideră necesare, chiar dacă părțile se împotrivesc;

b) dacă normele care reglementează condițiile de admisibilitate a unei probe în procesul civil sunt de ordin privat, atunci judecătorul poate dispune administrarea acelei probe, din oficiu;

c) în materie necontencioasă, dacă apreciază necesar, judecătorul poate întotdeauna să dispună din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

6. În procesul civil:

a) nu este încălcat principiul oralității dacă instanța investită cu soluționarea unei cereri cu valoare redusă refuză motivat, la cererea uneia dintre părți, să dispună înfățișarea acestora în vederea dezbaterii orale a procesului;

b) în cazurile și condițiile prevăzute de lege, în vederea asigurării respectării dreptului la apărare, partea poate beneficia de ajutor public judiciar;

c) liberul acces la justiție nu este încălcat dacă instanța refuză să primească, în ședință publică, o cerere vădit neîntemeiată formulată de una dintre părțile din proces.

7. În procesul civil:

a) ca o excepție de la principiul publicității, cererea de divorț întemeiată pe culpa exclusivă a soțului pârât va fi judecată în camera de consiliu;

b) cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul de a solicita comunicarea actelor de procedură în limba lor maternă;

c) abuzul de drept procesual poate exista atunci când dreptul procesual este exercitat în afara scopului pentru care acesta a fost instituit.

8. Pentru ca principiile fundamentale care guvernează desfășurarea procesului civil să fie respectate este necesar:

a) să se repună cauza pe rol atunci când, după închiderea dezbaterilor și înainte de pronunțarea hotărârii, judecătorul cauzei a fost suspendat din funcție;

b) ca întotdeauna instanța în favoarea căreia s-a declinat cauza să readministreze probele administrate în fața instanței care s-a declarat incompetentă;

c) ca prin încheierea de admitere a cererii de abținere sau de recuzare să se arate în ce măsură actele îndeplinite de judecător până la acel moment urmează a fi păstrate.

9. În procesul civil:

a) nerespectarea principiului publicității ședinței de judecată este sancționată cu nulitatea necondiționată a actelor de procedură astfel îndeplinite;

b) obligația de a contribui la înfăptuirea justiției poate reveni și terțelor persoane, străine de proces;

c) neîndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor procesuale este sancționată diferit față de exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale.

10. În procesul civil:

a) instanța poate schimba temeiul juridic al cererii de chemare în judecată atunci când reclamantul, în deplină cunoștință de cauză, și-a fundamentat juridic în mod greșit pretențiile deduse judecătii;

b) dreptul la apărare al părții este încălcat atunci când instanța decide reclamantul din dreptul de a propune proba cu martori cerută prin cererea de chemare în judecată, prin care însă nu a indicat datele de identificare ale martorilor propuși;

c) obligația de a nu tulbura buna desfășurare a ședinței de judecată revine fiecărei persoane prezente în sala de ședință.

11. Instanța încalcă principiile fundamentale ale procesului civil atunci când:

a) analizează motivele din concluziile scrise depuse de către părți după închiderea dezbaterilor, dacă acestea sunt evocate întâia oară în proces;

b) suspendă procesul în temeiul învoielii părților chiar dacă, la termenul la care se pronunță, deși legal citate, părțile lipsesc, iar reclamantul a solicitat anterior judecarea cauzei în lipsă;

c) într-o acțiune privind rezoluțiunea unui contract de vânzare, recalifică apărarea din întâmpinarea pârâtului vânzător de a i se restitui bunul vândut ca fiind o cerere reconvențională.

Răspunsuri – Capitolul I

1. c)

Răspuns corect: c) – În baza art. 20 C.proc.civ., respectarea principiilor procesului civil trebuie realizată pe tot parcursul desfășurării acestuia.

Răspunsuri greșite: a) – Revine și instanței obligația de a asigura respectarea principiilor fundamentale care guvernează procesul civil, astfel cum prevede art. 20 C.proc.civ.

b) – Sancțiunea care intervine, de regulă, este nulitatea *virtuală*, iar nu expresă (precum cea prevăzută de art. 176 pct. 5 C.proc.civ. referitor la publicitatea ședinței de judecată), întrucât legea procesuală nu prevede în mod expres sancțiunea nulității pentru nerespectarea oricăror principii fundamentale ale procesului civil, aceasta impunându-se însă prin prisma scopului de interes public urmărit prin edictarea acestor norme.

2. b)

Răspuns corect: b) – Reiese din prevederile art. 238 C.proc.civ. faptul că instituția estimării duratei cercetării procesului este menită să asigure desfășurarea procesului într-un termen optim și previzibil.

Răspunsuri greșite: a) – În măsura în care Codul de procedură civilă se aplică și în alte materii decât cea civilă, în temeiul art. 2 alin. (2) C.proc.civ., atunci garanțiile specifice dreptului la un proces echitabil prevăzute de legea procesuală civilă se vor aplica în mod corespunzător.

c) – Celeritatea trebuie să caracterizeze orice procedură, indiferent că aceasta din urmă este una „de drept comun” sau una „urgentă”. Noțiunile de „celeritate” și „urgentă” au un înțeles diferit în terminologia juridică. Celeritatea presupune, în esență, obligația judecătorului de a se asigura că procedura se derulează în mod eficient, fără întârzieri nejustificate, în vreme ce urgența unei proceduri este dată de cadrul ei normativ alcătuit din reguli specifice, diferite de cele de drept comun, care-i imprimă o soluționare mai rapidă în raport de alte cauze.

3. b)

Răspuns corect: b) – Într-o atare situație în care instanța, fără să fie investită de către reclamant cu un capăt de cerere privind repunerea sa în situația anterioară încheierii contractului sau de către părât printr-o cerere reconvențională în acest sens, dispune totuși această soluție, sunt încălcate limitele investiției și disponibilitatea părților, astfel cum sunt trasate de prevederile art. 22 alin. (6) și ale art. 9 C.proc.civ.

Răspunsuri greșite: a) – Există și excepții de la regula enunțată de art. 9 alin. (2) C.proc.civ., cum ar fi prevederile art. 919 alin. (2) și (3) C.proc.civ. în materia divorțului. În această situație, instanța se va pronunța din oficiu asupra aspectelor prevăzute de către norma evocată, chiar dacă nu a fost investită de către părți în acest sens.

c) – Potrivit art. 453 alin. (1) C.proc.civ., „Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată”. Potrivit art. 22 alin. (6) C.proc.civ., „Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăși limitele investiției, (...)”. În ipoteza prevăzută de grilă, disponibilitatea părților și limitele investiției nu sunt respectate, în condițiile în care instanța se pronunță pe ceva ce nu i-a fost solicitat.

4. c)

Răspuns corect: c) – O astfel de obligație rezultă din prevederile art. 14 alin. (4) și (5) C.proc.civ.

Răspunsuri greșite: a) – O aplicație particulară a principiului contradictorialității este dată de prevederile art. 64 alin. (1) C.proc.civ., care impun instanței obligația de a comunica *părților* cererea de intervenție și copii de pe înscrisurile care o însoțesc, pentru a o putea dezbate în contradictoriu, în aplicarea art. 64 alin. (2) C.proc.civ.

b) – Potrivit art. 14 alin. (1) și art. 223 C.proc.civ., lipsa de la judecarea cauzei a părții legal citate permite instanței să procedeze la soluționarea procesului, nefiind încălcat principiul contradictorialității.

5. c)

Răspuns corect: c) – În acest sens, a se vedea dispozițiile art. 78 alin. (1) și (2) C.proc.civ.

Răspunsuri greșite: a) – Din prevederile art. 22 alin. (2) și ale art. 254 alin. (5) și (6) C.proc.civ. rezultă că, într-o asemenea ipoteză, judecătorul are *facultatea*, iar *nu obligația* de a administra din oficiu probe suplimentare.

b) – Potrivit art. 255 C.proc.civ., în cadrul analizei admisibilității unei probe se verifică și legalitatea acesteia. Judecătorul este ținut întotdeauna de principiul legalității, consacrat de art. 7 C.proc.civ.

6. a), b)

Răspunsuri corecte: a) – Art. 15 C.proc.civ. admite excepții de la principiul oralității dezbaterilor în procesul civil, iar una dintre acestea este, în principiu, procedura cererilor cu valoare redusă, astfel cum reiese din art. 1.030 alin. (1) și (2) C.proc.civ.

b) – Dreptul de a beneficia de ajutor public judiciar rezultă din prevederile art. 13 alin. (3), art. 90 C.proc.civ., art. 1 și art. 6 din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă.

Răspuns greșit: c) – Potrivit art. 5 alin. (1) C.proc.civ., judecătorii au îndatorirea să primească și să soluționeze orice cerere de competența instanțelor judecătorești, potrivit legii. În vederea garantării liberului acces la justiție s-a reglementat obligația judecătorului de a primi cererea și de a o soluționa. Independent de caracterul inform sau vădit neîntemeiat al acesteia, judecătorul este obligat să primească cererea cu care este investit, iar deficiențele acesteia, de fond sau de formă, își vor găsi efectul corespunzător în soluția dată de către judecător, acesta neavând posibilitatea să refuze primirea cererii.

7. c)

Răspuns corect: c) – Din prevederile art. 12 alin. (1) și (2) C.proc.civ. se desprinde ideea conform căreia abuzul de drept procesual există atunci când exercițiul dreptului este realizat în afara scopului prevăzut de lege pentru care a fost recunoscut sau atunci când prin exercițiul dreptului sunt încălcate drepturile procesuale ale altei părți.

Răspunsuri greșite: a) – O excepție de la principiul publicității este prevăzută pentru divorțul întemeiat pe acordul soților în desfacerea căsătoriei, astfel cum prevede art. 930 alin. (3) C.proc.civ. Art. 17 C.proc.civ. reprezintă o normă cu caracter de ordine publică, excepțiile de la principiul publicității fiind de strictă interpretare, neputând fi extinse la alte situații neprevăzute în mod expres de lege. Ședința de judecată pentru un divorț întemeiat pe culpa exclusivă a soțului pârât s-ar putea desfășura fără prezența publicului (situație care, totuși, nu se confundă cu ședința în camera de consiliu) doar dacă instanța ar dispune în acest sens, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 213 C.proc.civ.

b) – Potrivit art. 18 alin. (2) și (4) C.proc.civ., cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul de a se exprima în fața instanței în limba lor maternă, actele procedurale întocmindu-se întotdeauna în limba română, astfel încât și comunicarea actelor se va face tot în limba română.

8. a), c)

Răspunsuri corecte: a) – Din coroborarea prevederilor art. 19 și art. 395 alin. (3) teza I C.proc.civ. reiese că, într-o asemenea ipoteză, judecătorul suspendat din funcție nu se poate pronunța asupra cauzei, astfel încât, potrivit art. 395 alin. (3) teza a II-a C.proc.civ., cauza trebuie repusă pe rol, pentru ca noul judecător care urmează să dea soluția în cauză să fie cel în fața căruia au loc dezbaterile asupra fondului.

c) – Art. 16 C.proc.civ. stabilește principiul nemijlocirii, potrivit căruia probele se administrează de către instanța care judecă procesul. Această regulă reprezintă corolarul principiului continuității și are drept deziderat ca judecătorul care pronunță soluția în cauză să fie cel care își formează în mod direct și personal convingerea asupra tuturor aspectelor din proces. Acest principiu admite și excepții. Astfel, art. 51 alin. (6) teza a II-a C.proc.civ. prevede că încheierea prin care se admite cererea de abținere sau de recuzare trebuie să cuprindă actele îndeplinite de judecătorul cauzei care urmează a fi păstrate. Dacă încheierea nu cuprinde mențiuni cu privire la astfel de acte, atunci toate actele trebuie refăcute.

Răspuns greșit: b) – Potrivit art. 137 C.proc.civ., regula este că dovezile rămân câștigate cauzei, iar prin excepție se va dispune readministrarea lor numai pentru motive temeinice.

9. a), b)

Răspunsuri corecte: a) – Această soluție reiese din prevederile art. 176 pct. 5 C.proc.civ.

b) – Această obligație reiese din dispozițiile art. 11 C.proc.civ.